

POSTANOWIENIE

Dnia 30 kwietnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Kozłowska

w sprawie z powództwa J. C. G. i M. G.

przeciwko M. S.A. w W.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 30 kwietnia 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powodów

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 4 grudnia 2019 r., sygn. akt VI ACa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powodów na rzecz pozwanego kwotę 8100 (osiem tysięcy sto) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie

dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Pełnomocnik powodów J.G. oraz M.G. w skardze kasacyjnej wniesionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 4 grudnia 2019 r. wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania oparł na przesłankach wskazanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

Istotne zagadnienie prawne oraz potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów sprowadzają się do dwóch pytań: „czy zgodne z zasadami współżycia społecznego oraz z naturą zobowiązania cywilnego jest zobowiązanie się dłużnika do spełnienia świadczenia na podstawie stosunku prawnego, przewidującego klauzulę umowną, narażającą tego dłużnika na ryzyko nieograniczonego wzrostu zadłużenia, bez jednoczesnego wskazania górnej granicy wysokości tego zadłużenia, chociażby dłużnik był tego ryzyka świadomy, a jeżeli tak, to czy stanowisko takie jest aktualne w sytuacji, gdy dłużnikiem jest konsument w stosunku z wierzycielem działającym w charakterze przedsiębiorcy?”; „czy w sytuacji, w której strony zawarły umowę kredytu, a następnie podpisały do niej aneks, zawierający niedozwolone postanowienia umowne w zakresie przeliczania zobowiązania kredytowego z odesłaniem do tabel kursowych banku, a następnie zawarły umowę ugody, na podstawie której kredytobiorcy potwierdzili w jej treści zadłużenie wyliczone z zastosowaniem niedozwolonych postanowień aneksu, a bank wpisał do bankowego tytułu egzekucyjnego kwotę zadłużenia wynikającą z tej ugody, to sąd powinien przyjąć, że podstawą zadłużenia kredytobiorcy i wystawienia przez bank bankowego tytułu egzekucyjnego jest sama ugoda, a sumą zobowiązania kredytobiorcy kwotą zadłużenia z niej wynikająca z oderwaniem od treści wcześniej zawartego aneksu, mimo że saldo zadłużenia zostało wcześniej dwukrotnie przewalutowane na podstawie niedozwolonych zapisów tego aneksu oraz regulaminu z zastosowaniem arbitralnie wyliczonych kursów waluty banku, czy też sąd powinien przyjąć, że kwota wskazana

w ugodzie wynika ze stosowania niedozwolonych postanowień aneksu oraz dwukrotnego przewalutowania kwoty zadłużenia zastosowaniem mechanizmu indeksacji, jak również aneks ten stanowi rzeczywistą podstawę roszczeń dochodzonych w bankowym tytule egzekucyjnym, bowiem niedozwolone mechanizmy indeksacyjne miały wpływ na ostatecznie wyliczoną przez bank kwotę zadłużenia powodów?”

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że przez istotne zagadnienie prawne należy rozumieć problem o charakterze prawnym nie zaś faktycznym albo wynikającym z twierdzonych przez skarżącego uchybień Sądu, powstały na tle konkretnego przepisu prawa, mający charakter nowy i rzeczywisty w tym znaczeniu, że jego rozstrzygnięcie stwarza realne i poważne trudności, a którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/2013, nie publ.). Rozstrzygnięcia, które ma zapaść w wyniku rozpoznania skargi kasacyjnej ma przyczynić się do rozwoju myśli prawniczej, więc przedstawione Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia zagadnienie prawne nie może być kazuistyczne, lecz wymaga się, aby było sformułowane w sposób ogólny, abstrakcyjny, mający znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia sprawy skarżącego, ale także i innych podobnych; powinno być sformułowane w sposób syntetyczny i oderwany od kontrowersji dotyczących ustaleń faktycznych lub oceny dowodów (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2018 r., I CSK 23/18, nie publ., z dnia 16 maja 2018 r., II CSK 15/18, nie publ., z dnia 12 marca 2018 r., III CSK 288/17 nie publ.).

Odnosząc powyższe uwagi do pytań przedstawionych w skardze kasacyjnej, należy dostrzec, że nie mają one charakteru istotnego zagadnienia prawnego o dużym wpływie na rozwój myśli prawniczej i mającego abstrakcyjnych charakter, a przez to kwalifikującego się do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Problem, którego dotyczą przedstawione pytania został szczegółowo wyjaśniony przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 22 marca 2013 r., III CZP 85/12, OSNC 2013, nr 11, poz. 132, a wyrażony pogląd następnie podtrzymany w wyrokach z dnia 24 września 2015 r., V CSK 698/14, nie publ., i 8 września 2016 r., II CSK 750/15, nie publ., wskazując na dopuszczalność zawarcia warunku w jednostronnych czynnościach prawnych.

Uniwersalnego i abstrakcyjnego charakteru nie ma także drugie ze sformułowanych pytań w ramach przedstawionego do rozstrzygnięcia istotnego

zagadnienia prawnego. Pytanie to odnosi się bowiem do okoliczności faktycznych tej konkretnej sprawy i nie ma wpływu na rozwój ani judykatury ani jurysprudencji. Poza tym było przedmiotem analizy Sądu Najwyższego m.in. w wyrokach z dnia 24 czerwca 1974 r., III CRN 110/74, OSP 1975, z. 4, poz. 98, z dnia 2 grudnia 2011 r., III PK 28/11, nie publ., z dnia 29 maja 2015 r., V CSK 446/16, nie publ.

Okoliczności te przesądzają także, że nie wystąpiła przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określona w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Przyczyną kasacyjną w rozumieniu tego przepisu jest potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Przez tę rozbieżność należy rozumieć brak zgodności rozstrzygnięć w sprawach o takich samych lub bardzo podobnych stanach faktycznych, w którym mają zastosowanie te same przepisy. Rozbieżności tej nie ma w sytuacji, w której sądy wysnuwają odmienne wnioski prawne, a następnie wydają różne orzeczenia w sprawach o różnym podłożu faktycznym, przy braku tożsamyh lub bardzo zbliżonych ustaleń faktycznych. Nie należy więc zrównywać wielokierunkowości stosowania prawa w niejednakowych stanach faktycznych oraz różnorodności orzecznictwa - naturalnej i uzasadnionej - z rozbieżnością, zasadniczo niepożądaną i wymagającą krytycznej oceny i ewentualnej eliminacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 2015 r., III CSK 59/15, OSNC 2016, nr 2, poz. 29).

Szczegółowa analiza sprawy prowadzi ponadto do wniosku, że skarga kasacyjna nie jest oczywiście uzasadniona. Nie powołano w niej argumentów, które mogłyby świadczyć, że w sprawie doszło do oczywistego, widocznego od razu bez potrzeby głębszej analizy, naruszenia przepisów „prawa materialnego” oraz, że w wyniku takiego naruszenia zapadło w Sądzie drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe.

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do merytorycznego rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

Na wniosek pełnomocnika pozwanego zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną Sąd Najwyższy orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego na podstawie art. 98 i art. 99 w zw. z art. 108 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c. oraz § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r., poz. 265 ze zm.).

jw